

Doktorji znanosti – po usposabljanju po programu mladih raziskovalcev in prijave na Zavodu RS za zaposlovanje, 2012 - 2015

Ob zaključku usposabljanja po programu mladi raziskovalci Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS (v nadaljevanju ARRS) v zaključnem poročilu prosi, da mladi raziskovalci navedejo podatek o svoji zaposlitvi po usposabljanju. Poleg podatkov iz zaključnih poročil mladih raziskovalcev, je ARRS v januarju 2016 od Zavoda RS za zaposlovanje (krajše ZRSZ) pridobila podatke o prijavi na zavod, stanju in odjavah doktorjev znanosti z zavoda za obdobje od leta 2012 do 2015 in v aprilu 2016 od SURS podatke o meddržavnih selivih z doktoratom znanosti,

V nadaljevanju so prikazani pridobljeni podatki.

Zavod RS za zaposlovanje prijave na zavodu razvršča v naslednje vrednosti:

- Iskalci prve zaposlitve
- Stečaj in trajni presežki
- Iztek zaposlitve za določen čas
- Ostali razlogi

Za prijavitelje na zavodu smo pridobili tudi podatek o trajanju brezposelnosti oziroma trajanje prijave na zavodu.

Odjave z zavoda pa so razvrščene v dve kategoriji:

- Odjave zaradi zaposlitve
- Ostali razlogi

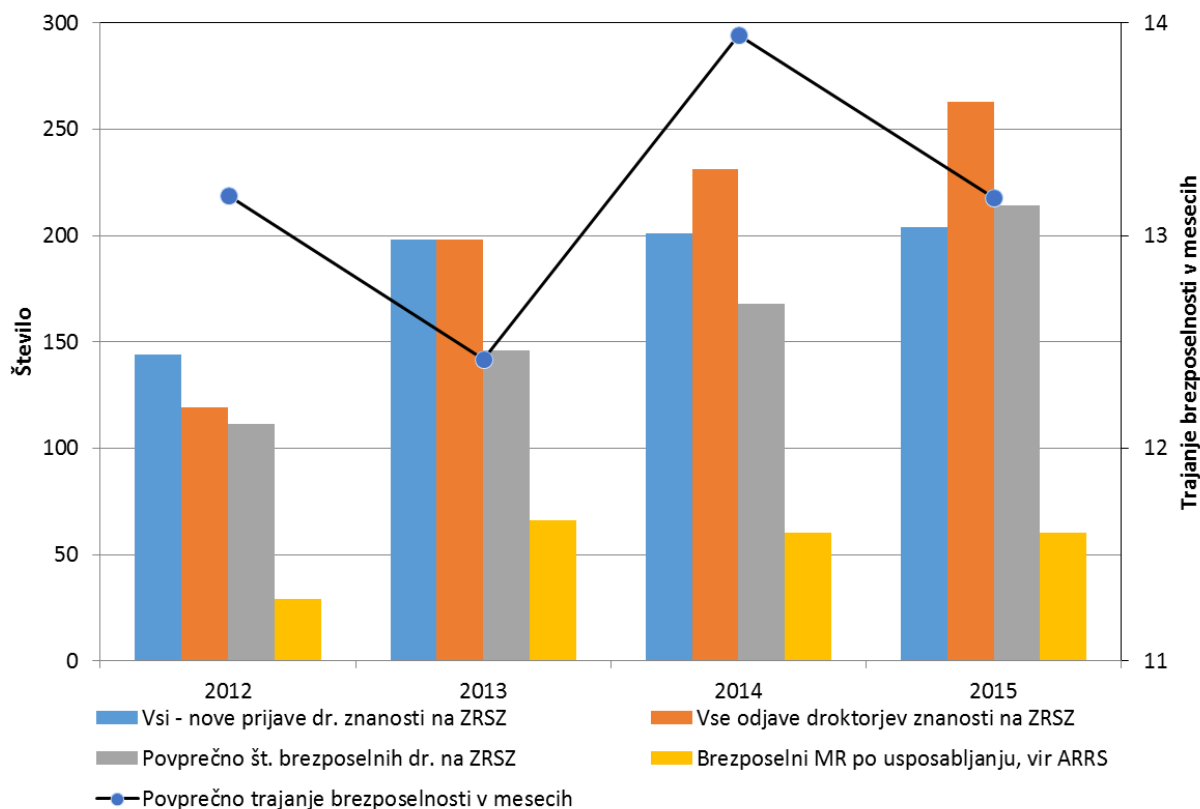
V zaključnem poročilu mladi raziskovalci izberejo podatek o zaposlitvi po usposabljanju.

Izbirajo med naslednjimi vrednostmi:

- 1 - Raziskovalna organizacija
- 2 - Gospodarska družba
- 3 - Javna uprava
- 4 - Tujina
- 5 - Podoktorsko usposabljanje v tujini
- 6 - Družbene dejavnosti
- 7 - Drugo
- 8 - Brezposeln

Poleg izbrane vrednosti o zaposlitvi po usposabljanju imajo možnost vpisati organizacijo zaposlitve oziroma komentar o zaposlitvi. Iz teh komentarjev je razvidno, da razvrščanje v navedene kategorije ni vedno vsebinsko korektno. Npr. pogosto je pri javni upravi navedena visokošolska inštitucija oziroma raziskovalna organizacija.

Na sliki 1 so prikazani podatki za leta od 2012 do 2015 o prijavah na Zavod RS za zaposlovanje, številu brezposelnih prijavljenih na zavodu in številu odjav z zavoda ter številu brezposelnih mladih raziskovalcev po podatkih iz zaključnih poročil ARRS. Na sekundarni navpični osi pa je prikazano trajanje brezposelnosti v mesecih po podatkih Zavoda RS za zaposlovanje.

Slika 1: Prijave, stanje in odjave z Zavoda RS za zaposlovanje in število brezposelnih mladih raziskovalcev po podatkih iz zaključnih poročil ter trajanje brezposelnosti na Zavodu

Na Zavodu RS za zaposlovanje se je v opazovanem obdobju povečevalo število prijav. Največji skok je bil iz leta 2012 na 2013, ko se je število prijav povečalo za 54 oseb. V letih 2014 in 2015 se je število prijav na zavodu minimalno povečalo glede na preteklo leto (za 3 prijave). V opazovanem obdobju se povečuje tudi število odjav z zavoda in povečevalo se je tudi število brezposelnih doktorjev na zavodu. V opazovanem obdobju se je trajanje brezposelnosti na zavodu prijavljenih oseb gibalo med 12,4 mesece (leta 2013) in 13,9 mesecev (leta 2014). Skrajšanje trajanja brezposelnosti v letu 2015 je verjetno posledica Javnega razpisa "Spodbujanje zaposlovanja mladih doktorjev znanosti", ki ga je objavila ARRS, hkrati pa se je povečalo tudi število odjav z zavoda.

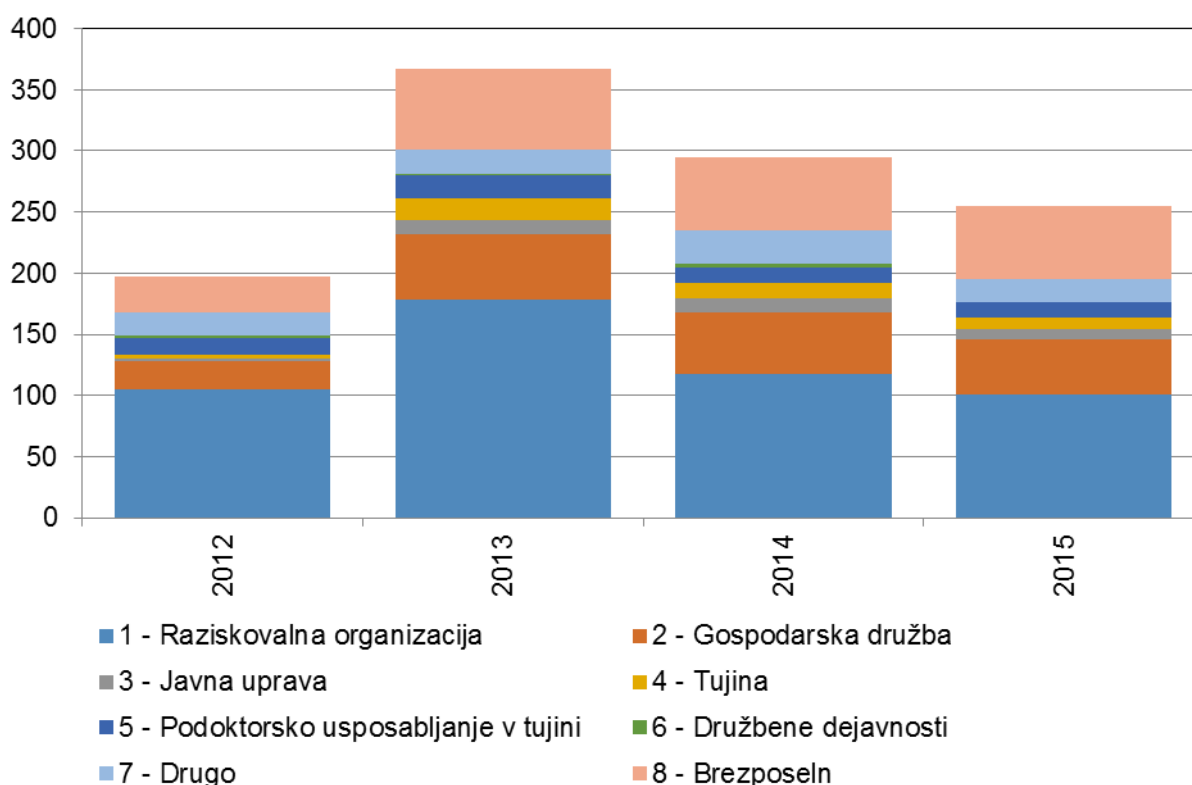
V opazovanem obdobju se je število brezposelnih mladih raziskovalcev po usposabljanju največ povečalo v letu 2013 glede na leto 2012 za 37 oseb, nato se je znižalo na 60 oseb v letih 2014 in 2015. V letu 2014 je bil delež brezposelnih mladih raziskovalcev glede na povprečno število brezposelnih na ZRSZ 35,8 odstotka in leta 2015 28,0 odstotka.

Sledi podroben prikaz podatkov o zaposlitvi po usposabljanju mladih raziskovalcev. Prikazani so podatki od leta 2012 do vključno leta 2015. V opazovanem obdobju je v letu 2013 največ mladih raziskovalcev zaključilo usposabljanje in najmanj v letu 2012. Večje število mladih

raziskovalcev, ki so zaključili usposabljanje v letu 2013 in tudi v letu 2014, je posledica bolonjske reforme, saj so hkrati zaključili mladi raziskovalci, ki so začeli usposabljanje v letu 2008 in 2009.

Poleg tega, da je v letu 2013 največ mladih raziskovalcev zaključilo usposabljanje, se je v istem letu absolutno največ mladih raziskovalcev zaposlilo v raziskovalnih organizacijah, kar je verjetno tudi posledica Javnega razpisa za spodbujanje raziskovalcev na začetku kariere, ki ga je leta 2013 objavilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Najnižji delež brezposelnih mladih raziskovalcev po usposabljanju po podatkih iz zaključnih poročil je bil leta 2012 in je bil 14,7 odstotkov. V naslednjih letih se je ta delež povečeval: leta 2013 je bil 18,0 odstotka, 2014 je bil 20,3 odstotkov in leta 2015 je bil 23,5 odstotka. Po absolutnem številu je največ brezposelnih v letu 2013 (66 oseb), v zadnjih dveh letih pa 60 oseb. Zaposlitev mladih raziskovalcev po usposabljanju prikazuje slika 2.

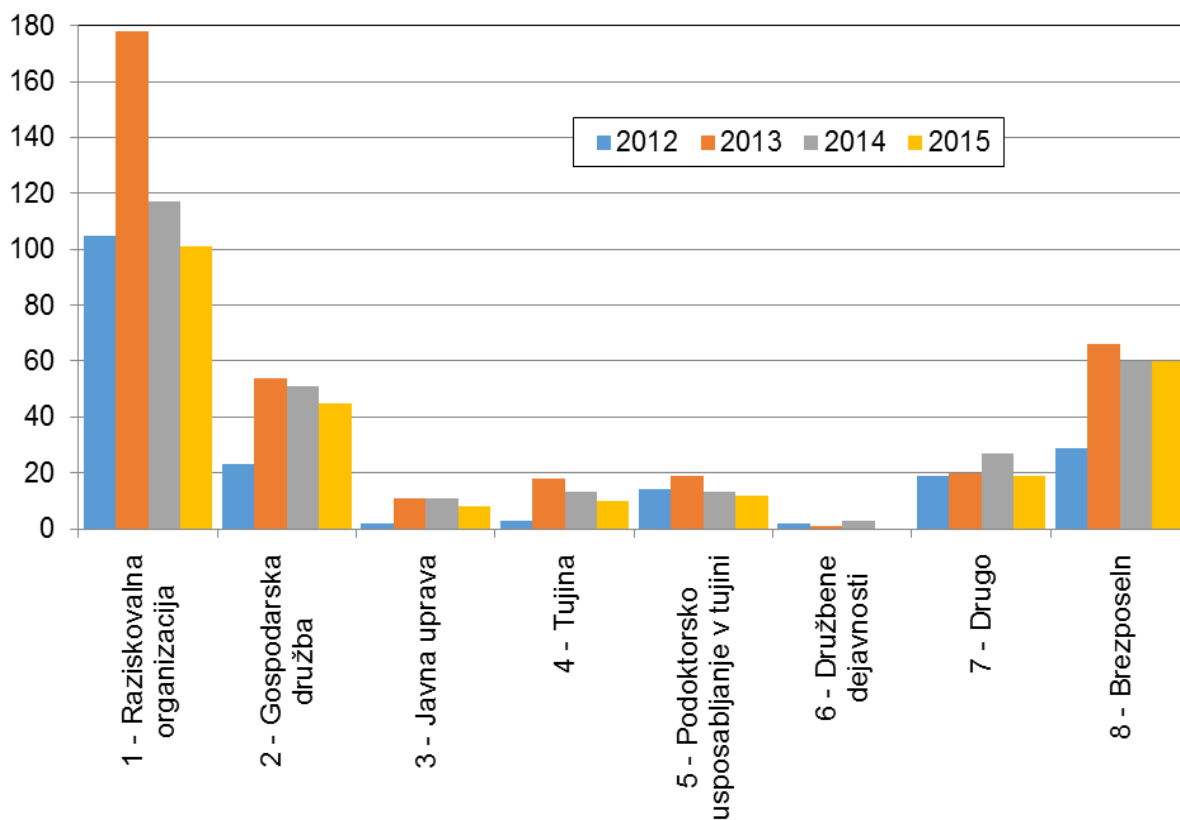

Slika 2: Zaposlitev mladih raziskovalcev po usposabljanju

V opazovanem obdobju se je v raziskovalnih organizacijah zaposlilo med 100 in 120 mladih raziskovalcev, ki so zaključili usposabljanje (slika 3). Izjema je leto 2013, ko je bilo število zaposlitev v raziskovalnih organizacijah bistveno večje, kar je posledica že omenjenega Javnega razpisa za spodbujanje raziskovalcev na začetku kariere. V letih 2012 in 2013 se je v raziskovalnih organizacijah zaposlilo okoli 50 odstotkov mladih raziskovalcev, ki so zaključili usposabljanje in v letih 2014 in 2015 okoli 40 odstotkov (slika 4).

Gospodarske družbe so leta 2012 zaposlile 23 oseb, v letih od 2013 do 2015 pa so zaposlile na leto okoli 50 oseb, ki so zaključile usposabljanje po programu mladih raziskovalcev. To je v letu 2012 11,7 odstotkov mladih raziskovalcev, ki so zaključili usposabljanje, leta 2013 14,7 odstotka ter v letih 2014 in 2015 dobrih 17 odstotkov. Ob tem je treba upoštevati verjetnost netočnega razporejanja po kategorijah zaposlitve, kar je posledica različnega razumevanja posameznih kategorij.

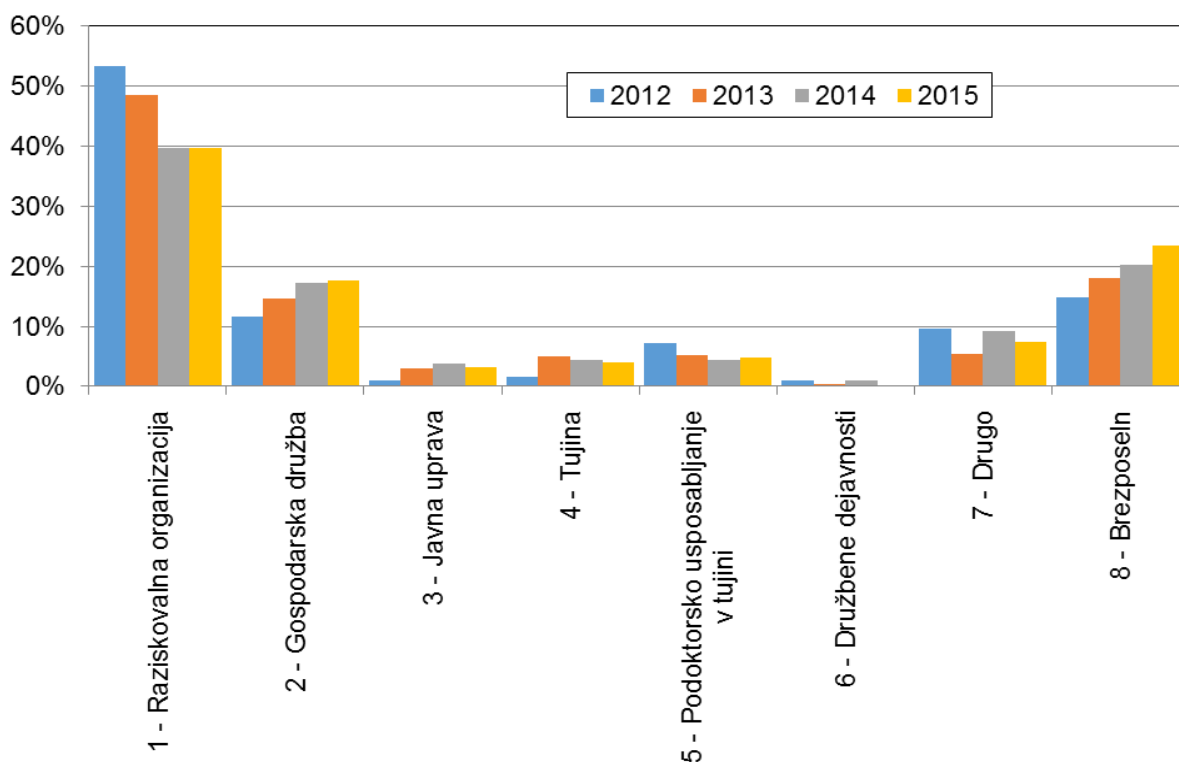
Zaposlitev v tujini in brezposelnih skupaj je bilo 32 oseb leta 2012, nato se je leta 2013 število oseb zvišalo na 84. Zadnji dve leti pa je dobrih 70 oseb, ki so v zaključnem poročilu navedle, da so brezposelne ali da so se zaposlile v tujini.¹

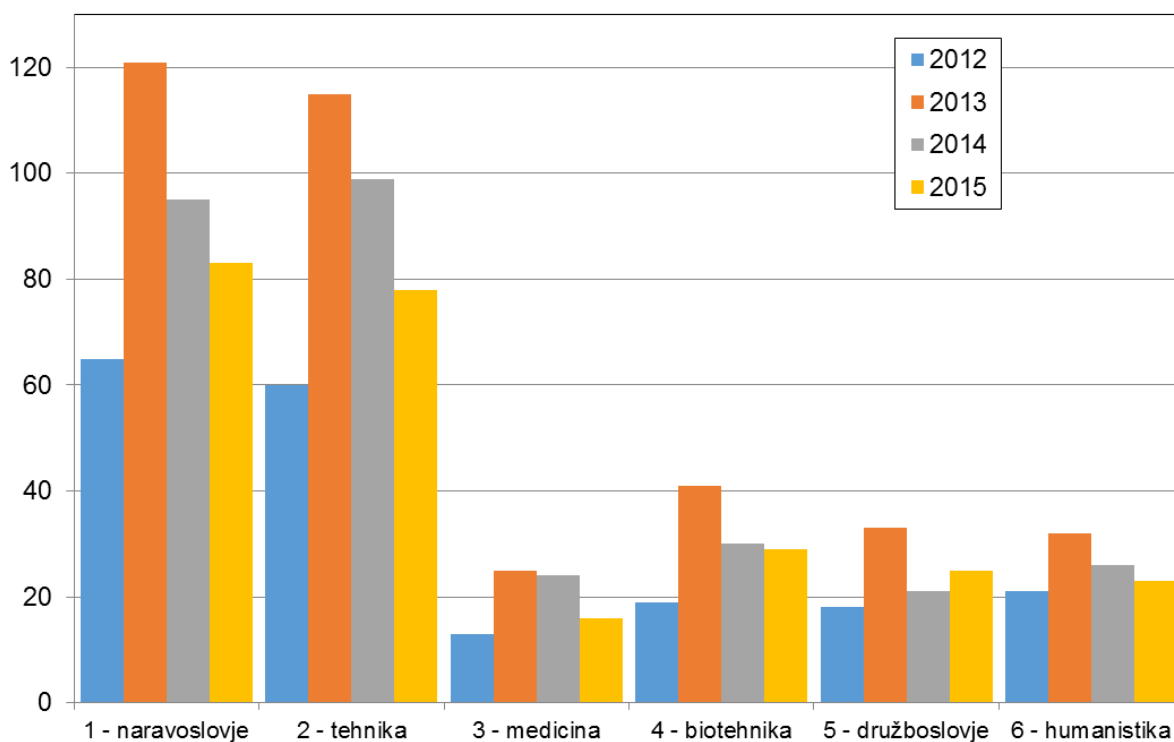
Slika 3: Zaposlitev mladih raziskovalcev po usposabljanju

Iz zbranih podatkov lahko zaključimo, da je absorpcijska sposobnost okoli 200 oseb na leto (okoli 100 oseb raziskovalne organizacije, 50 oseb gospodarstvo, ostalo drugi).

¹ V letu 2015 je ARRS sofinancirala na programih, raziskovalnih projektih in CRP 366 različnih oseb oziroma skupaj 52,4 FTE osebam, ki so bile stare 65 let ali več. V državnem sektorju je bilo financiranih 25,0 FTE in v visokošolskem sektorju 23,8 FTE osebam, ki so bile stare 65 let ali več.

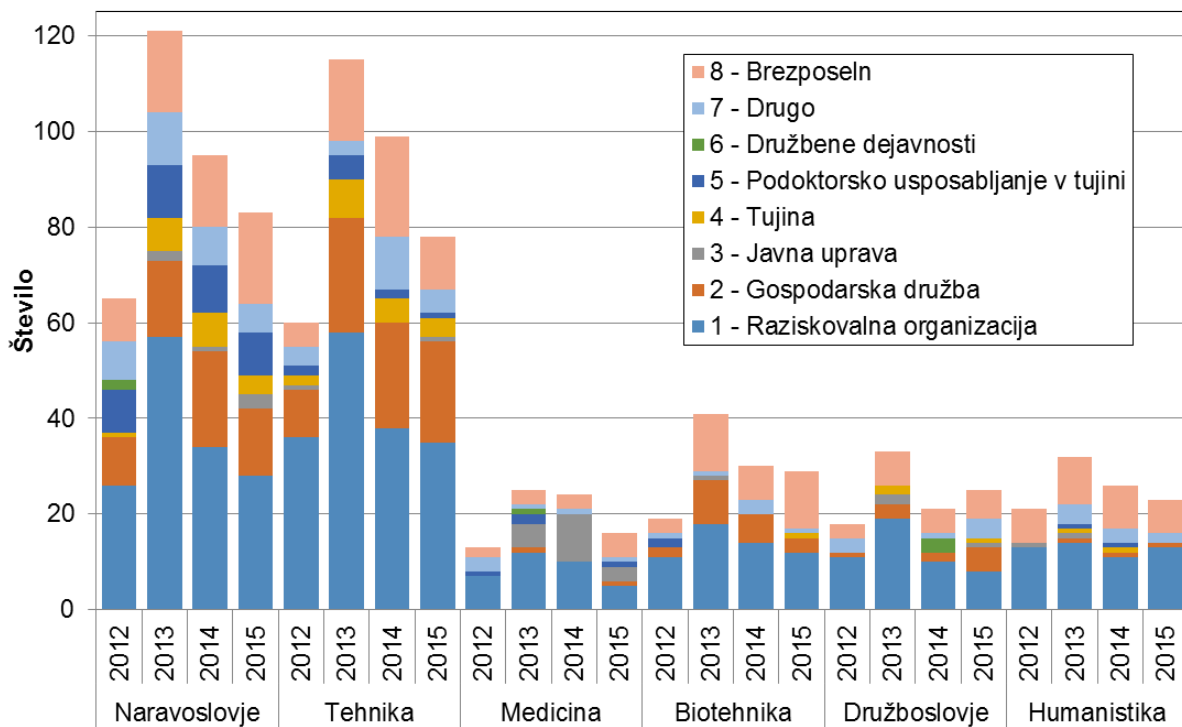
Slika 4: Deleži zaposlitev mladih raziskovalcev po usposabljanju. Koledarsko leto je 100 odstotkov.

Slika 5: Število mladi raziskovalci po usposabljanju po raziskovalnih vedah

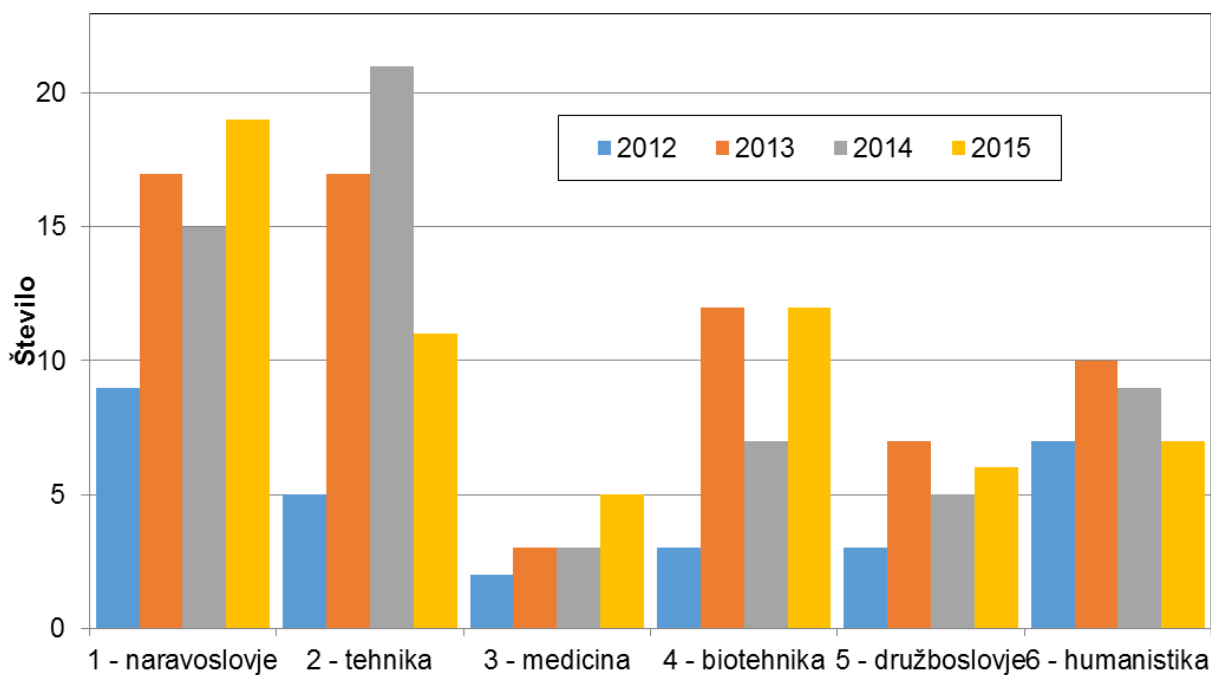
Slika 5 prikazuje mlade raziskovalce, ki so zaključili usposabljanje, po raziskovalnih vedah. V vsem opazovanem obdobju jih je največ zaključilo v naravoslovju in tehniki, sledi biotehnika in nato družboslovje ter humanistika. Najmanj mladih raziskovalcev je zaključilo usposabljanje v medicini.

Naslednja slika se od predhodne razlikuje v tem, da so prikazani podatki po raziskovalnih vedah in po letih razdelani še po vrsti zaposlitve, ki so jo mladi raziskovalci navedli v zaključnih poročilih.

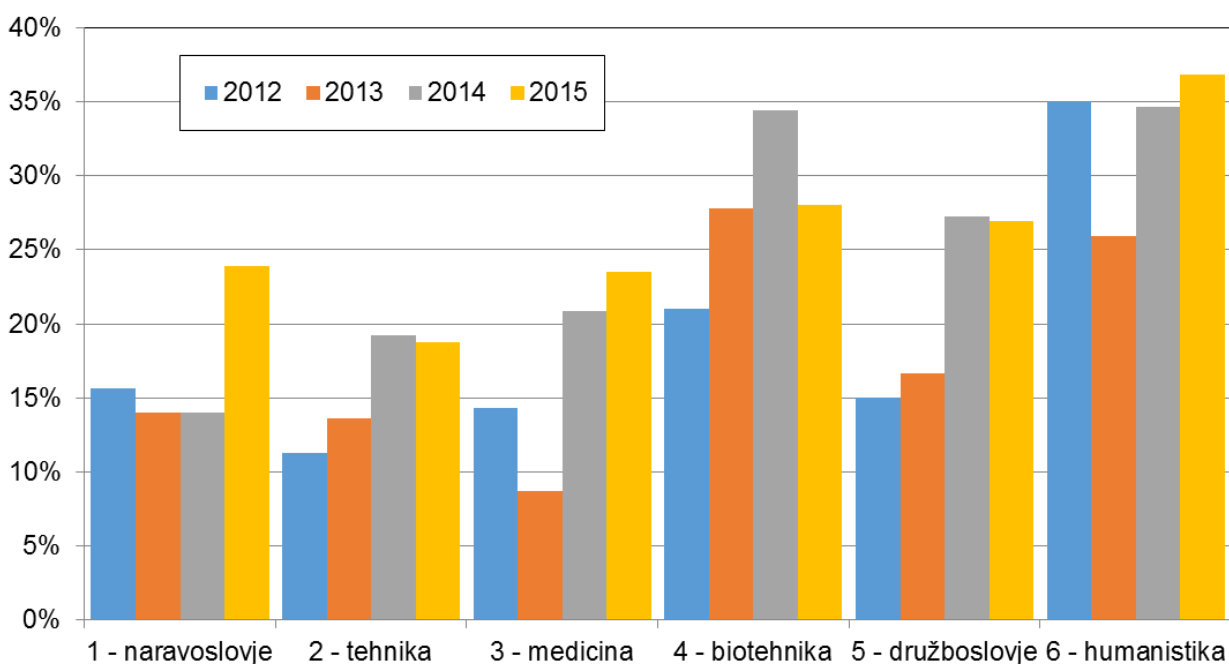

Slika 6: Mladi raziskovalci po usposabljanju po zaposlitvi in po raziskovalnih vedah

Slika 7 prikazuje število mladih raziskovalcev, ki so po podatkih iz zaključnih poročil navedli, da so brezposelni in slika 8 deleže brezposelnih mladih raziskovalcev po usposabljanju po raziskovalnih vedah in letih.

Slika 7: Število brezposelnih mladih raziskovalcev po usposabljanju po raziskovalnih vedah²

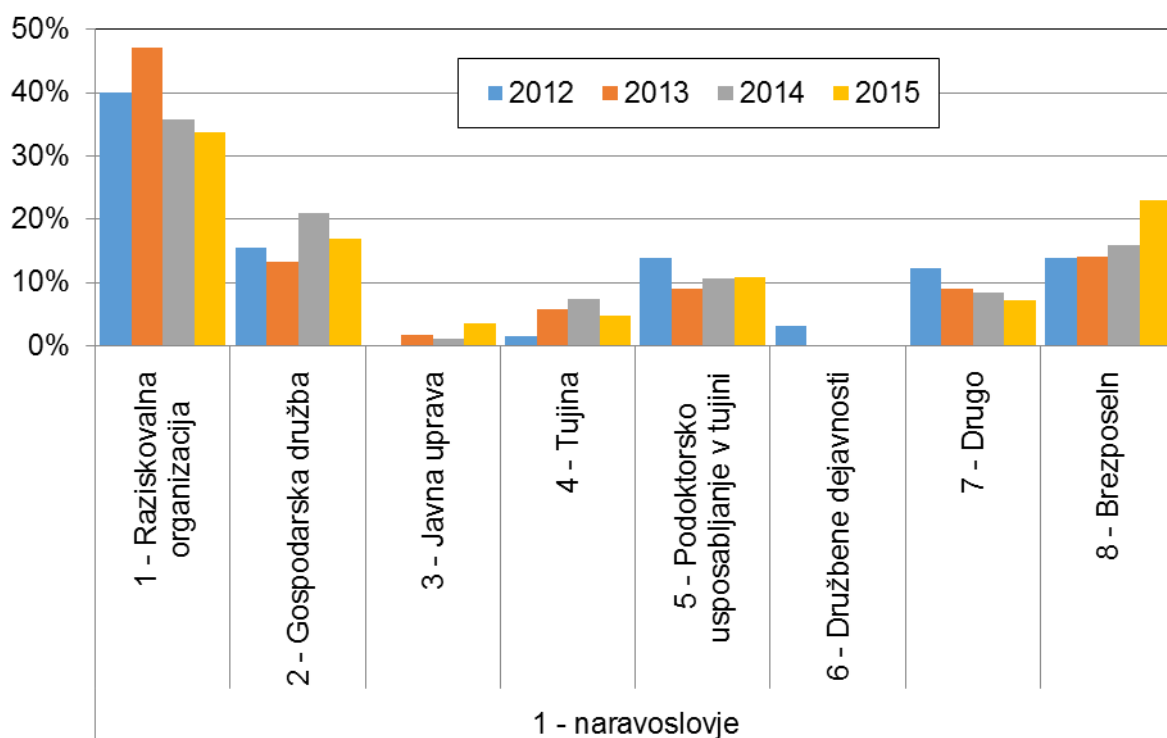
Slika 8: Deleži brezposelnih mladih raziskovalcev po usposabljanju po raziskovalnih vedah, 100 % so vsi mladi raziskovalci, ki so zaključili usposabljanje v koledarskem letu za posamezno vedo

Absolutno največ brezposelnih mladih raziskovalcev po usposabljanju je v naravoslovju in tehniki ter v zadnjem letu v biotehniki, relativno največ pa v humanistiki in biotehniki, sledi

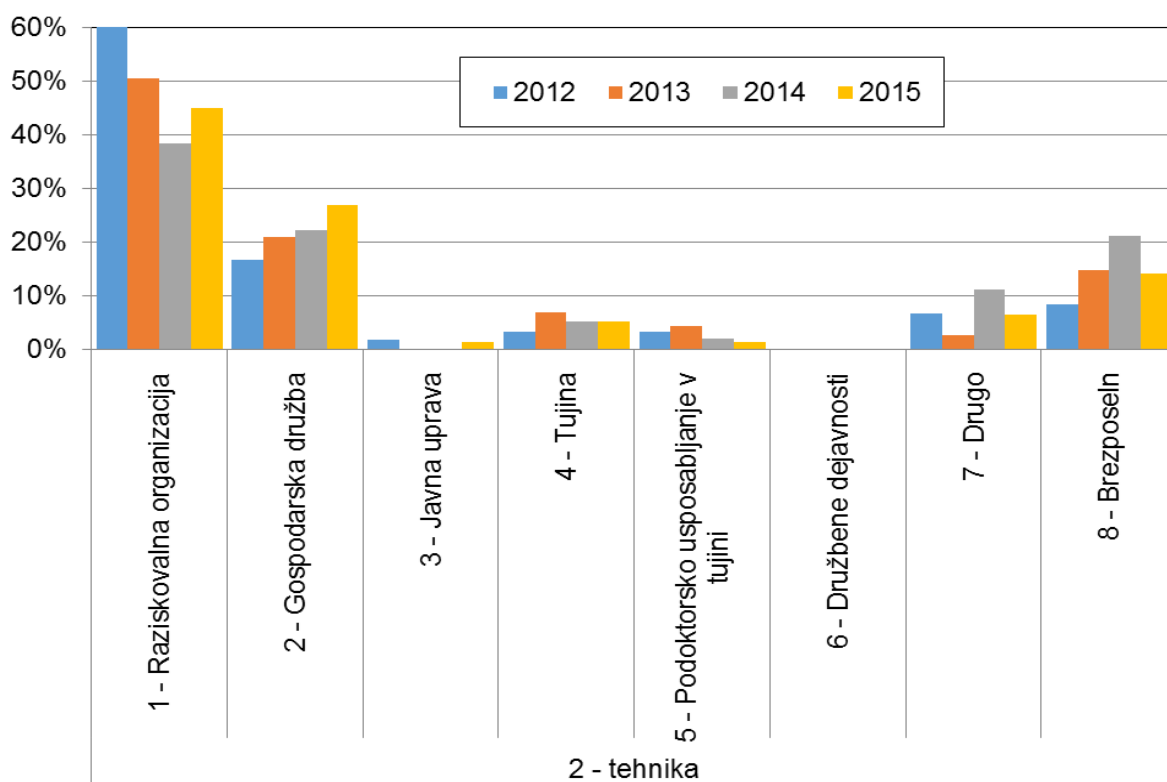
² ARRS je v letu 2015 financirala 52,4 FTE osebam, ki so bile stare 65 let ali več. Po raziskovalnih vedah se je največ financiralo v tehniki 15,8 FTE, sledita naravoslovje in družboslovje po slabih 9 FTE, nato sledita medicina in humanistika po približno 6,5 FTE, najmanj financiranih oseb, ki so bile stare 65 let ali več, je bilo v biotehniki (2,1 FTE).

družboslovje. Glede na prikazano je treba razmisliti, ali je razporeditev mladih raziskovalcev po vedah optimalna.

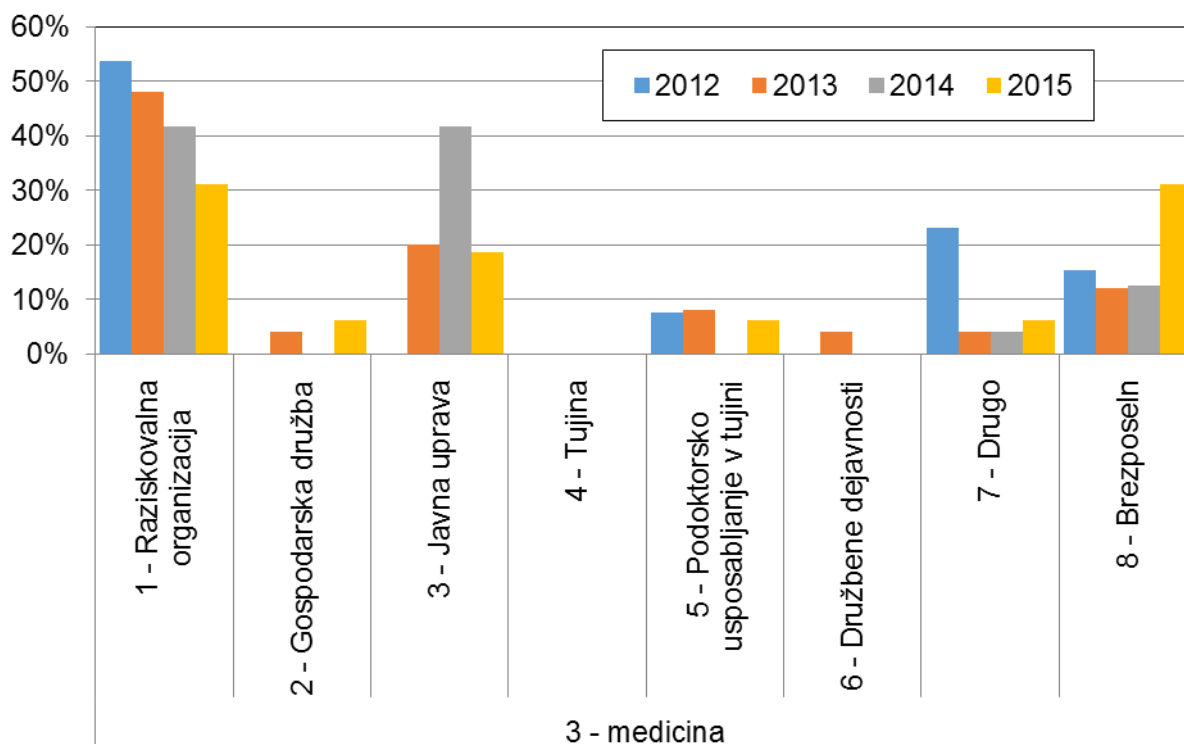
Sledi prikaz po raziskovalnih vedah zbranih podatkov o zaposlitvi mladih raziskovalcev po usposabljanju in vrsti zaposlitve. Prikazani so odstotki – 100 odstotkov je eno koledarsko leto.

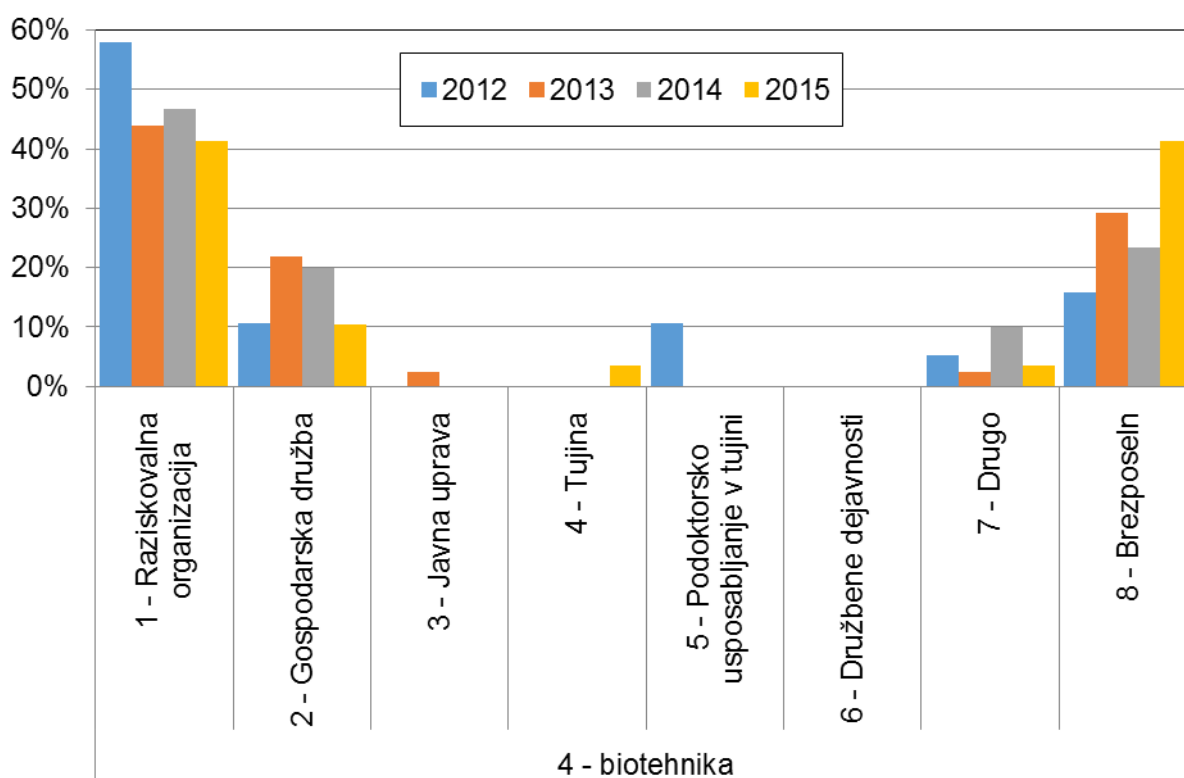
Slika 9: Odstotek mladih raziskovalcev po zaposlitvi po usposabljanju za naravoslovje

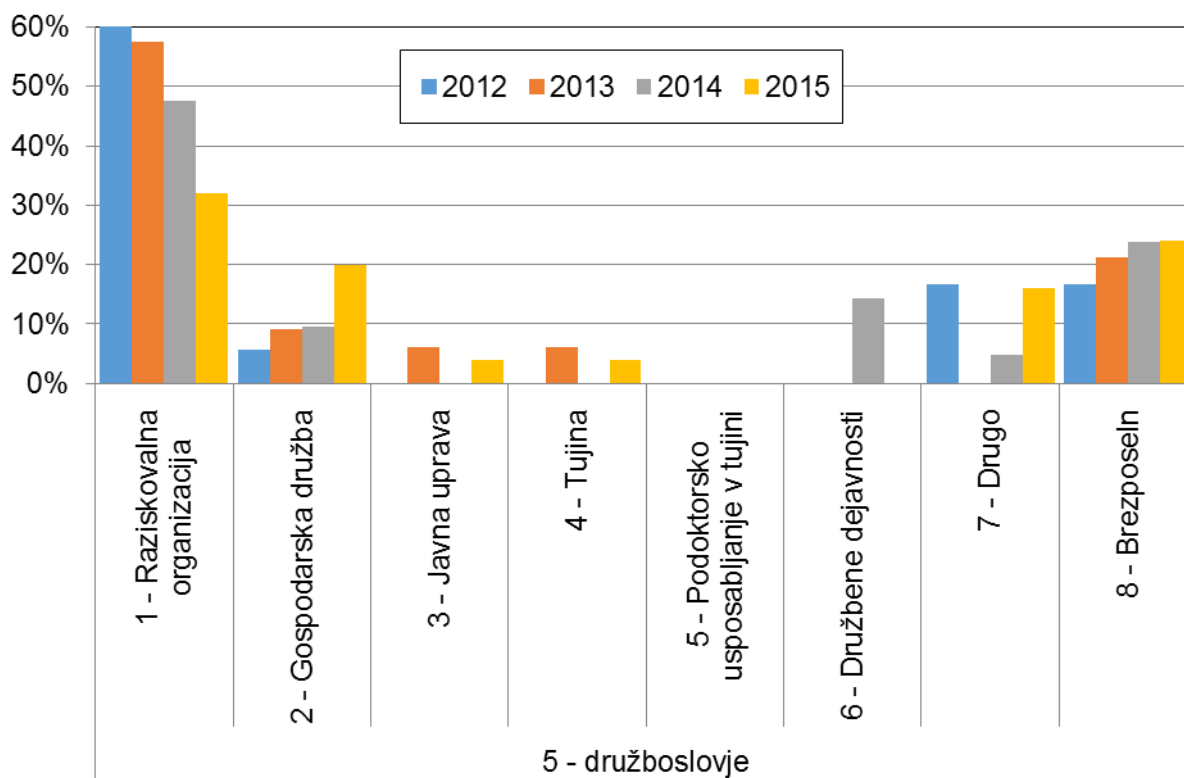
Slika 10: Odstotek mladih raziskovalcev po zaposlitvi po usposabljanju za tehniko

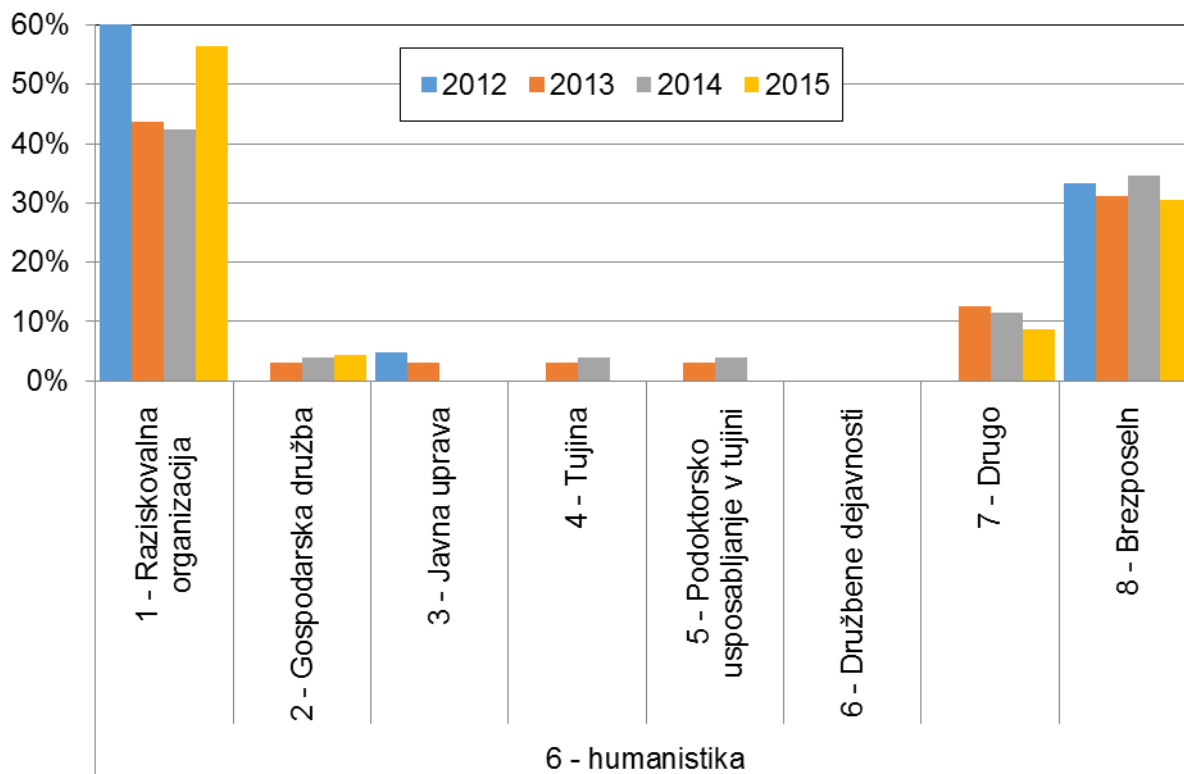
Slika 11: Odstotek mladih raziskovalcev po zaposlitvi po usposabljanju za medicino

Slika 12: Odstotek mladih raziskovalcev po zaposlitvi po usposabljanju za biotehniko

Slika 13: Odstotek mladih raziskovalcev po zaposlitvi po usposabljanju za družboslovje

Slika 14: Odstotek mladih raziskovalcev po zaposlitvi po usposabljanju za humanistiko

Število prijav na Zavod RS za zaposlovanje se v zadnjem obdobju povečuje. Prav tako se število brezposelnih mladih raziskovalcev po usposabljanju v zadnjem obdobju povečuje (slika 1). Primerjava brezposelnih po usposabljanju v primerjavi s prijavi na zavodu je naslednja: leta 2012 so brezposelni mladi raziskovalci po usposabljanju predstavljali 23 odstotkov vseh prijav na zavodu, leta 2013 se je odstotek povečal na 27 in v letu 2014 je bil 31 odstotkov.

Delež brezposelnih mladih raziskovalcev po usposabljanju narašča in je različen po raziskovalnih vedah. V naravoslovju, biotehnikih (nad 40 odstotkov v letu 2015) in družboslovju v opazovanem obdobju narašča. Po številu mladih raziskovalcev, ki so zaključili usposabljanje, se v naravoslovju giblje od 9 oseb leta 2012 do 19 oseb leta 2015. V biotehnikah so bile leta 2012 brezposelne 3 osebe, v letu 2015 pa 12 oseb. V družboslovju pa so v letu 2012 bile 3 osebe brezposelne, leta 2015 pa 6 oseb.

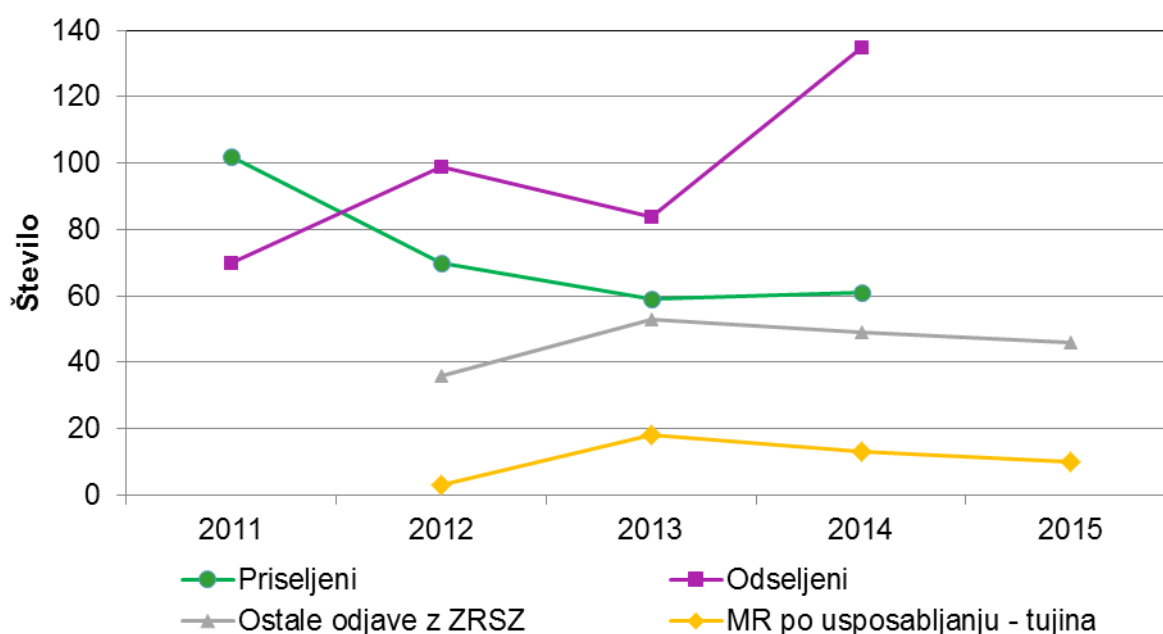
V humanistiki se bistveno ne spreminja odstotek brezposelnosti in je relativno visok (nad 30 odstotki). V letih 2012 in 2015 je bilo 7 brezposelnih, največ brezposelnih je bilo leta 2013 (10 oseb).

V tehniki delež brezposelnih narašča od 8 odstotkov v letu 2012 do 21 odstotkov v letu 2014 in v letu 2015 se je zmanjšal na 14 odstotkov. V letu 2014 je bilo 21 brezposelnih.

V medicini se je odstotek brezposelnih gibal okoli 15 odstotkov, v letu 2015 pa se je zvišal na 31 odstotkov. Po številu brezposelnih pa to predstavlja 2 osebi v letu 2012, 3 osebe v 2013 in 2014 ter 5 oseb v letu 2015.

Najvišji odstotek brezposelnih v letu 2015 je 41,4 odstotke v biotehnikah, sledita medicina in humanistika z dobrimi 30 odstotki. Po številu brezposelnih v letu 2015 pa je na prvem mestu naravoslovje z 19 osebami, sledita biotehnika z 12 osebami in tehnika z 11 osebami.

Po podatkih SURS trend priseljevanja doktorjev znanosti v Slovenijo v obdobju od 2011 do 2014 pada, hkrati pa trend odseljevanja narašča. Leta 2012 je bilo več odseljenih doktorjev znanosti iz Slovenije kot priseljenih. Največja razlika je bila leta 2014, ko se je priselilo 61 oseb in odselilo pa 135 oseb. Podatki za leto 2015 še niso zbrani. Podatki so prikazani na sliki 15.

Slika 15: Število meddržavnih selivcev z doktoratom znanosti za Slovenijo

Na sliki 15 je prikazano poleg števila priseljenih doktorjev znanosti in odseljenih iz Slovenije po podatkih SURS še število ostalih odjav (ki niso posledica zaposlitve) iz evidence brezposelnih oseb na Zavodu RS za zaposlovanje, to so evidentirane odjave, katerih razlog odjave je, da ne želijo biti več prijavljeni v evidenci, da se nameravajo upokojiti pred iztekom denarnega nadomestila iz zavarovanja za primer brezposelnosti, da so pridobili status dijaka, študenta ali udeleženca izobraževanja odraslih mlajšega od 26 let, da se nameravajo zaposliti v tujini ali se bodo preselili v tujino ali uveljavljajo status družinskega pomočnika. Takih oseb je okoli 50 na leto. Na sliki 15 je prikazano še število mladih raziskovalcev, ki v zaključnem poročilu o zaposlitvi po usposabljanju navajajo tujino. Takih odgovorov je bilo največ v letu 2013 (18 oseb), v letih 2014 in 2015 pa je okoli 10 oseb.

Zaključek

Iz prikazanih podatkov lahko zaključimo, da je absorpcijska sposobnost zaposlovanja mladih raziskovalcev po usposabljanju okoli 200 oseb na leto (okoli 100 oseb zaposlijo raziskovalne organizacije, 50 oseb gospodarstvo, ostalo drugi).

Po usposabljanju po programu mladi raziskovalci okoli 60 oseb v zaključnem poročilu navede, da so brezposelni. Največ brezposelnih je v naravoslovju in tehniki (okoli 15 oseb), sledita biotehnika in humanistika. Relativno pa je največ brezposelnih v humanistiki (okoli 35 odstotkov), sledita biotehnika in družboslovje.

Pripravila:
Polona Novak
višja svetovalka področja